

ERDEMLER

TEMA DEĞERLENDİRME

Cimri adamın biri, tüm mal varlığından emin olmak için her şeyini satar ve altına çevirip bir yere gömer. Ama gönlünü de altınlarla birlikte gömdüğünden her gün gelip toprağı kazarak altınlarıyla hasret giderir. Bu hareketi işçilerinden birinin dikkatini çeker ve bir gün gizlice giderek efendisinin altınlarını çalar. Cimri ertesi gün altınlarının yerinde yeller estiğini görünce dövünür, ağlayarak saçını başını yolar. Onu böyle perişan hâlde gören komşusu nedenini öğrenince şöyle der:

“Ne ağlıyorsun be adam? Bir taş alıp aynı çukura koy ve o taşın altınların olduğunu düşün. Çünkü kullanmayı hiç düşünmediğine göre taş da aynı işi görecektir. Paranın değeri, sahip olmakla değil, onu faydalı işlerde ve hayır hasenatta kullanmaktadır.”

Ali Çankırılı

Hikâyelerle Değerler Eğitimi

A) 1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Metnin ana fikri nedir?

İnsanın dünyalar kadar malı olsa bile onu kullanamadıktan sonra hiçbir işe yaramaz.

2. Metnin başlığı ne olabilir?

CİMRİNİN ALTINLARI

3. Metnin hikâye unsurları nelerdir?

Olay-Cimrinin altınlarının çalınması Kahramanlar-Cimri,Komşusu,İşçisi

Mekan-Altınların gömüldüğü yer Zaman-Bilinmeyen bir zaman

4. Yukarıdaki metnin konusuyla ilgili bilgilendirici bir metin yazacak olsaydınız aşağıdaki atasözlerinden hangilerini yazınızda kullanırdınız?

Nekesle (cimriyle) cömerdin harcı birdir. Dünya malı dünyada kalır.

Sabreyle işine, hayır gelsin başına. Büyük lokmaye, büyük söz söyleme.

B) Aşağıdaki özlü sözleri inceleyiniz. Yazım kurallarının doğru uygulandığı cümlelerin başına “D”, yanlış uygulandığı cümlelerin başına ise “Y” yazınız.

1. (...) Bu dünya yaptıklarımızın yankılanıp yine bize döneceği bir dağdır. *Mevlâna*
2. (...) Bir çok arkadaşımız olabilir ancak dostlarımız azdır. *Henrick Johnson* (Henrik Jansin)
3. (...) Hoşgörü, karşımızdakileri bizim istediğimiz gibi değil, kendi istedikleri şekilde muhtu edebilmek büyüklüğüdür. *Albert Robinson* (Albirt Robinson)
4. (...) Katlanmasını bilen için hiç bir acı önemli değildir. *Chateaubriand* (Şatobiryan)
5. (...) Adalet, Kutup Yıldızı gibi yerinde durur ve geri kalan her şey onun çevresinde döner. *Konfüçyüs*

C) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru ifadeleri yazınız.

1. Birden fazla ismin bir anlam bütünlüğü içinde oluşturdukları söz birliklerine _____ isim _____ tamlaması denir.
2. İsim tamlamaları _____ İsim tamlayan _____ ve tamlanan adı verilen öğelerden oluşur.
3. Bir sıfat tamlamasında _____ sıfat _____ tamlayan, isim ise tamlanandır.
4. Sıfat tamlamalarında kelimeler _____ ek _____ almadan birleşir.
5. İki den fazla ismin birbirine bağlandığı isim tamlamalarına _____ zincirleme _____ isim tamlaması denir.

Ç) Aşağıda çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. İnsanlar çoğu zaman kendi yaptıklarını çok beğenir. Yaptıklarının eleştirilmesini hiç istemez. Kendisinininkine benzemeyen fikirlere tahammül edemez. Kendi fikirlerini onlardan üstün görür. Bunun sebebi benlik duygusudur.
Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu paragrafı desteklemektedir?
A) Akıl, adama sermayedir.
B) Akıl yaşta değil, baştadır.
C) Akıllı düşman, akılsız dosttan hayırlıdır.
 D) Akılları pazara çıkarmışlar, herkes kendi aklını almış.

2. Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde isim tamlaması vardır?

- A) Arpa unundan kadayıf olmaz.
B) Ak akçe kara gün içindir.
C) Aç at yol olmaz, aç it av almaz.
D) Aman diyene kılıç kalkmaz.

3. I. Onun bütün yalanları ortaya çıktı.
II. Bu işin acısını kimden çıkaracağımı biliyorum.
III. Çizmeyi çamurun içinden zor çıkarttı.
IV. Tam olarak ne olduğunu çıkaramadım.

Yukarıdaki konuşmalarda "çıkarmak" sözcüğü kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 4

4. Yalanda, aldatmak amacıyla bilerek ve gerçeğe aykırı olarak söz söylemek vardır. (1) Burada yalan söyleyenin gerçeğin ne olduğunu bilmesi ve karşısındakini aldatmak amacıyla gerçeğe aykırı söz söylemesi söz konusudur. (2) Doğruluğun bir diğer boyutu ise söz ve davranışlar arasında bir tutarlılığın olmasıdır. (3) Sözlerle yapılanlar birbirini destekler. (4) Doğru olan insanlar iddia ettiklerini ispatlar, kendileri ile ilgili olarak yaptıklarını konuşur ve konuştuklarını yaparlar.

Yukarıdaki yazıyı hangi cümleden başlayarak ikiye bölersek anlam bütünlüğü olan iki ayrı paragraf oluşturmuş oluruz?

- A) 1 2 C) 3 D) 4

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sıfat tamlaması yoktur?

- A) Koca ağacı yerinden söküvermişler.
B) Bütün dünya bu haksızlığa dur demeli.
 C) Kalemin ucu sürekli kırılıyordu.
D) İki gün sonra bu iş bitmiş olur.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla sıfat tamlaması vardır?

- A) Şimdiye kadar kimse bu topraklara ayak basmadı.
B) Van Gölü Türkiye'nin en büyük gölüdür.
C) Küçük Prens adlı hikâye 1943'te yayımlanmıştır.
 D) Özetini çıkardığım bu güzel kitap iki bölümden oluşuyor.